

Comentariul operei Patul lui Procust scrisa de Camil Petrescu -a saptea parte

Exista o nonconcordanta a partenerilor, in Patul lui Procust. Nici un cuplu, din roman, nu se implineste. Patul lui Procust, ca simbol, isi spune cuvantul si in relatiile erotice. Fred Vasilescu moare intr-un accident de aviatie, ladima se sinucide. Despre imprejurarile mortii lor aflam din cele doua epiloguri ale romanului.

Exista intotdeauna, in Patul lui Procust, un plan secund, in care lucrurile capata adancime si semnificatii nebanuite. De la Andre Gide, Camile Petrescu a preluat si procedeul "mizei in abis" (mise en abime), experimentat de romancierul francez in Falsificatorii de bani si in Pivnitele Vaticanului. Dar, Camil Petrescu ramane, mai presus de toate, el insusi, un prozator unic si original.

Gidian si stendhalian este si anticalofilismul, programatic, al lui Camil Petrescu, izvorat din grija pentru autenticitate. Camil Petrescu dispretuieste preocuparea excesiva pentru forma si pentru stil, pe care considera ca nefiind caracteristica marii arte. Romancierul ii explica Doamnei T. ce este scriitorul, in acesti termeni: "Un scriitor e un om care exprima in scris cu o liminara sinceritate ceea ce a simtit, ceea ce a gandit ceea ce i s-a intamplat in viata [...]. Fara ortografie, fara compozitie, fara stil si chiar fara caligrafie". Conditia preliminara a scrisului este sinceritatea. Dispretul pentru stil merge pana la ignorarea normelor ortografice. Lui Fred Vasilescu, romancierul ii face urmatoarea recomandare. "Povesteste net la intamplare, totul ca intr-un proces-verbal". Nu suntem departe de Stendhal, care recomanda, ca model stilistic, Codul civil. Camil Petrescu tinde spre "gradul zero al scriiturii", dupa celebra expresie a lui Roland Barthes.

Fireste ca, in aceste principii, intra si o doza de exagerare polemica. in practica literara, Camil Petrescu nu le-a respectat intocmai, fiind posesorul unui stil inimitabil, dens, de idei, polemic, viu, colorat.

Asupra locului lui Camil Petrescu in literatura noastra, ramane valabila si definitiva judecata lui G. Calinescu, din Istoria literaturii romane de la origini pana in prezent:"Nu este al doilea ori al treilea in literatura, ci unicul pe un drum laturalnic, intr-o jungla virgina, in care nu intra decat pionierii. Prin el, romancierii de maine vor medita asupra tehnicii romanului".